

УДК 631.11:636.5

С. Ф. Яців,к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки, Львівський національний аграрний університет
ORCID ID: 0000-0002-5242-7845

DOI: 10.32702/2306-6792.2021.16.26

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПТАХІВНИЦТВА У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

S. Yatsiv,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor
of the Department of Economics, Lviv National Agrarian University, Dubliany

STATE AND PROSPECTS OF POULTRY DEVELOPMENT IN AGRICULTURAL ENTERPRISES OF UKRAINE

У статті викладено результати аналізу стану та тенденцій розвитку птахівництва в сільськогосподарських підприємствах України. Встановлено, що птахівничі підприємства практично повністю задовольняють попит на яйця і м'ясо птиці на внутрішньому ринку, характеризуються потужним експортним потенціалом. Упродовж останніх років виробництво продукції птахівництва було збитковим, оскільки через високу конкуренцію ціни її реалізації є невигідними для багатьох підприємств.

У зв'язку з конкуренцією в Україні зменшується кількість підприємств, що виробляють продукцію птахівництва. Для галузі характерний високий рівень концентрації виробництва. Великі розміри низки підприємств викликають стурбованість через загрозу негативного впливу на довкілля та ознаки монопольного їх становища.

Показано залежність розвитку птахівництва в сільськогосподарських підприємствах від місткості внутрішнього ринку та можливостей експорту продукції. Певні резерви до зростання місткості внутрішнього ринку продукції птахівництва пов'язані з тенденцією до зменшення натурального її виробництва в господарствах населення. Рівень споживання яєць і м'яса птиці в Україні вже досяг показників передових країн Європи і можливості для подальшого його зростання доволі обмежені. Ефективність експорту продукції птахівництва підприємствами України характеризують високі темпи зростання його обсягів, у тому числі в країнах Євросоюзу. Вітчизняні експортери яєць і м'яса птиці пропонують низькі ціни, не задіюючи в достатній мірі чинники якості продукції.

У перспективі в галузі птахівництва поруч із великими підприємствами повинно знайти місце й для малих товаровиробників. Актуальним завданням є модернізація виробництва, яка забезпечить зниження собівартості продукції та дотримання високих стандартів її якості. Великим підприємствам доцільно орієнтуватися на поглиблення переробки продукції, що розширить їхні експортні можливості. Малі підприємства можуть розраховувати на успіх, пропонуючи споживачам продукцію малопоширених видів свійської птиці (індиків, гусей, качок, перепілок тощо). Потенційно привабливою нішею для малих підприємств є органічне птахівництво.

The article presents the results of the analysis of the state and trends of poultry farming in agricultural enterprises of Ukraine. It is established that poultry enterprises almost completely satisfy the demand for eggs and poultry meat in the domestic market, are characterized by a strong export potential. In recent years, the production of poultry products has been unprofitable, because due to high competition, the prices of its sales are unfavorable for many companies.

Due to competition in Ukraine, the number of enterprises producing poultry products is decreasing. The industry is characterized by a high level of concentration of production. The large size of a number of enterprises is a cause for concern due to the threat of negative environmental impact and signs of their monopoly position.

The dependence of poultry development in agricultural enterprises on the capacity of the domestic market and export opportunities is shown. Certain reserves for the growth of the capacity of the domestic market of poultry products are associated with a tendency to reduce its natural production in households. The level of consumption of eggs and poultry

meat in Ukraine has already reached the indicators of the advanced countries of Europe and the opportunities for its further growth are quite limited. The efficiency of export of poultry products by Ukrainian enterprises is characterized by high growth rates of its volumes, including to the European Union. Domestic exporters of eggs and poultry offer low prices without sufficient use of product quality factors.

In the future, in the field of poultry, along with large enterprises, there should be a place for small producers. An urgent task is the modernization of production, which will reduce the cost of production and compliance with high standards of its quality. It is advisable for large enterprises to focus on deepening product processing, which will expand their export opportunities. Small businesses can count on success by offering consumers products of rare poultry species (turkeys, geese, ducks, quails, etc.). Organic poultry farming is a potentially attractive niche for small businesses.

Ключові слова: сільськогосподарські підприємства, птахівництво, концентрація виробництва, споживання продовольства, експорт.

Key words: agricultural enterprises, poultry farming, production concentration, food consumption, exports.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Птахівництво в сільськогосподарських підприємствах є важливим елементом вітчизняної системи аграрного виробництва. Інвестиції у галузь на початку поточного століття забезпечили стрімке зростання товарного виробництва яєць і м'яса птиці, що відіграло важливу роль у вирішенні проблеми продовольчої безпеки України, продемонструвало ефективність інноваційно-інвестиційного розвитку аграрного сектора економіки. Помітними є успіхи українських експортерів продукції птахівництва. Вітчизняні птахівничі підприємства демонструють здатність успішно конкурувати із зарубіжними виробниками як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

Водночас не можна розраховувати на те, що темпи зростання обсягів виробництва продукції птахівництва українськими підприємствами залишатимуться стабільно високими. Доволі низькими упродовж останніх років були показники економічної ефективності діяльності цих підприємств. Виникає питання щодо узгодженості векторів розвитку птахівництва на підприємствах України з суспільними інтересами. Це обумовлює необхідність обґрунтування подальших напрямів розвитку галузі в сільськогосподарських підприємствах з урахуванням її стану та кон'юнктури на внутрішньому і зовнішньому ринках продукції птахівництва.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Учені у своїх публікаціях відзначають успіхи, досягнуті підприємствами птахівництва в Україні. Вони вказують, що галузь розвивається на високотехнологічних підприємствах, які демонструють ефективність завдяки інвести-

ційно-інноваційному підходу до виробництва [3, с. 50; 12, с. 20; 16, с. 171]. Цьому, на думку дослідників, сприяла низка чинників: вирощування та утримування птиці вимагає менших затрат та матеріалів на одиницю продукції; галузь птахівництва є мобільною для впровадження інновацій та залучення інвестиційних джерел [10, с. 78—79]; для розвитку птахівництва в Україні існує потужна кормова база [20, с. 77]; підприємства орієнтуються на застосування новітніх технологій, зокрема використання науково обґрунтованих систем годівлі птиці, високопродуктивних її кросів і порід [6, с. 141; 19, с. 64], дотримання високих стандартів якості, безпеки харчових продуктів [12, с. 20]. Великі птахівничі підприємства виходять на ринки з продукцією під відомим брендом (торговельною маркою), що виступає для них конкурентною перевагою [11, с. 29; 15, с. 86].

Здатність виробляти великі обсяги якісної продукції визначає, на думку низки авторів, пріоритетність експортної діяльності підприємств птахівництва [4, с. 45; 5, с. 105; 7, с. 20; 14, с. 130; 20, с. 72]. Україна, вважають дослідники, може стати одним із лідерів-експортерів м'яса птиці та яєць і в країні Євросоюзу [3, с. 51]. Аверчева Н. зазначає, що розміщення великих спеціалізованих птахівничих комплексів в Україні може зацікавити Європу з точки зору екологічної безпеки [1, с. 8].

Учені розглядають заходи, спрямовані на подальший розвиток птахівництва в сільськогосподарських підприємствах. При цьому не завжди їх міркування збігаються. Так, окремі автори вказували на необхідність державної фінансової підтримки підприємств — виробників м'яса птиці та яєць [3, с. 50; 16, с. 173; 19, с. 64]. Натомість Л. Тулуш вважає, що галузь птахівництва в Україні досягла високого рівня

Таблиця 1. Обсяги та ефективність виробництва продукції птахівництва в сільськогосподарських підприємствах України

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2020 р. до 2015 р., %, +/- п.
Поголів'я птиці свійської усіх видів на кінець року, млн голів	109,8	112,5	118,8	127,8	109,7	99,9
у т. ч. кури та півні	108,0	110,4	115,3	125,8	107,9	99,9
Вирощування птиці свійської усіх видів у живій вазі, тис. т	1311,1	1369,7	1541,2	1637,3	1624,0	123,9
у % до показника в усіх категоріях господарств	85,8	86,4	87,1	88,1	88,0	+ 2,0 п.
Виробництво м'яса птиці в забійній вазі, тис. т	992,4	1014,1	1084,6	1209,7	1232,2	127,3
у % до показника в усіх категоріях господарств	85,1	85,6	86,2	87,6	87,7	+ 3,1 п.
Виробництво яєць усіх видів, млн шт.	8067,6	8365,3	8900,3	9357,6	8913,5	110,5
у % до показника в усіх категоріях господарств	53,4	53,9	55,2	56,1	55,1	+ 1,7 п.
Рівень рентабельності, %, м'яса птиці	5,0	7,0	5,7	- 3,7	- 0,2	- 5,2 п.
яєць	0,5	- 9,0	5,4	- 23,5	- 19,2	- 19,7 п.

Джерело: розраховано за даними [13; 17].

розвитку, який фактично робить недоцільним надання їй представникам такої підтримки [18, с. 81]. Слід зазначити, що динамічні зміни в середовищі функціонування птахівничих підприємств в Україні вимагають продовження дослідження стану та перспектив розвитку товарного виробництва в нашій країні продукції відповідної галузі.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є встановлення стану птахівництва в сільськогосподарських підприємствах України та окреслення перспектив розвитку птахівничих підприємств з урахуванням конкурентного середовища на внутрішньому та зовнішньому ринках.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Продукція птахівництва, як яйця, так і м'ясо птиці, користується високим попитом на внутрішньому та зовнішньому ринках. Відносна її дешевизна обумовлює важливість галузі як продуцента цінних продуктів харчування тваринного походження. Можливість організації виробництва яєць і м'яса птиці на промисловій основі при доволі швидкій окупності витрат обумовила високу інвестиційну привабливість птахівничих підприємств в Україні, забезпечила стрімкий їх розвиток. Зокрема, завдяки інвестиціям з 2000 до 2013 року виробництво цими підприємствами яєць зросло в 6,6 раза, м'яса птиці у забійній вазі — у 27 разів. Україна зайняла позиції одного з провідних експортерів продукції птахівництва.

Підприємства птахівництва здобули статус одного із стратегічно важливих елементів

вітчизняної аграрної економіки і продовжують його утримувати. За обсягами виробництва своєї продукції вони переважають господарства населення: на них у 2020 році припадало 55,1% виробництва яєць та 87,7% м'яса птиці (табл. 1). На м'ясо птиці, вироблене сільськогосподарськими підприємствами, в цьому році припадало 50% від загального обсягу м'яса в забійній вазі, виробленого у країні. Водночас помітно, що стрімкий розвиток галузі змінився стабілізацією основних показників, а для деяких із них характерне й зниження в окремі періоди.

Певними коливаннями, зокрема, характеризується поголів'я птиці, що утримується в сільськогосподарських підприємствах. Так, протягом 2020 року воно зменшилося на 14,2%. Дещо зменшилися в цьому році порівняно з попереднім і обсяги виробництва яєць усіх видів та вирощування свійської птиці в живій вазі. Та основною проблемою для представників птахівничого бізнесу є низька економічна ефективність виробництва продукції птахівництва, яке в останні роки було збитковим.

Низькі показники рентабельності є результатом високого рівня конкуренції на ринках продукції птахівництва (як внутрішньому, так і на зовнішніх, на які виходять зі своєю продукцією вітчизняні експортери цієї продукції). Конкуренція не дає змоги птахівничим підприємствам підвищувати ціни на свою продукцію та забезпечувати бажану окупність витрат на її виробництво. Наслідком конкуренції є й зменшення в Україні кількості сільськогосподарських підприємств, які утримували свійську птицю (табл. 2). Лише протягом 2020 року кількість таких підприємств зменшилася на 9,2%.

Таблиця 2. Кількість сільськогосподарських підприємств України, що утримували свійську птицю

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2020 р. до 2015 р., %, +/- п.
Всього підприємств, що утримували свійську птицю	449	424	385	85,7
у т.ч. з поголів'ям птиці до 4999	187	160	142	75,9
5000 – 49999	113	107	107	94,7
50000 – 99999	25	34	29	116,0
100000 – 499999	87	82	71	81,6
500000 і більше	37	41	36	97,3
Частка поголів'я на підприємствах, що утримували понад 500 тис. голів птиці, %	78,5	80,5	80,6	+ 2,1 п.

Джерело: сформовано за даними статистичних збірників "Тваринництво України" за відповідні роки.

Слід відзначити високі показники концентрації виробництва продукції птахівництва, оскільки понад 80% поголів'я птиці утримується на підприємствах, де її чисельність становить понад 500 тис. голів. В основному підприємства утримують курей та півнів, на яких станом на початок 2021 року припадало 98,4% поголів'я свійської птиці. Рівень концентрації поголів'я птиці інших видів відносно низький. Серед останніх найбільша частка припадає на індиків, яких на початку 2021 року у сільськогосподарських підприємствах країни налічувалося 842 тис. голів.

Високий рівень концентрації поголів'я птиці створює виробникам низку переваг, зумовлених ефектом масштабу виробництва. Водночас він має й суттєві негативні наслідки. Насамперед йдеться про проблеми екологічного характеру, пов'язані з забрудненням довкілля відходами утримання і продуктами забою птиці. Також, на думку окремих дослідників, високий рівень концентрації виробництва, який спостерігається як у м'ясному, так і в яєчному птахівництві, породжує ознаки монополізму, що негативно впливає на розвиток галузі [12, с. 24; 14, с. 131].

Подальший розвиток птахівництва в сільськогосподарських підприємствах залежить від їхніх позицій на внутрішньому та зовнішньому ринках. Місткість внутрішнього ринку визначається насамперед рівнем споживання м'яса птиці та яєць з розрахунку на одну особу. За даними Державної служби статистики України відповідні показники в нашій країні упродовж останніх років зростали (табл. 3). Однак резерви для продовження цієї тенденції доволі обмежені. До такого висновку доходимо, порівнявши рівень споживання яєць та м'яса птиці в Україні й розвинених країнах світу. В Україні ці показники вже практично сягнули середнього європейського рівня, у тому числі країн Євросоюзу. В окремих країнах світу рівень споживання м'яса птиці значно вищий, але це пов'язано насамперед з національними особливостями. Наприклад, у США популярне м'ясо індичок, яке в Україні особливим попитом не користується.

Споживання продукції птахівництва стимулює її відносна цінова доступність для населення України. Однак по мірі зростання доходів вітчизняних споживачів можна очікувати їх

Таблиця 3. Обсяг споживання продукції птахівництва, з розрахунку на одну особу, кг

Країна, регіон	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2020 р. до 2016 р., %, ..
Споживання м'яса птиці свійської						
Україна	23,6	24,3	25,0	26,0	26,1	110,6
США	55,6	55,8	56,6	...	...	...
Європа	24,5	24,8	24,4	...	...	...
у т. ч. Східна країни ЄС	27,6	28,8	28,1	...	...	...
...	23,7	23,4	23,0	...	...	...
Споживання яєць						
Україна	15,4	15,8	15,9	16,3	16,1	104,5
США	15,2	15,8	16,2	...	...	...
Європа	12,8	12,8	13,0	...	...	...
у т. ч. Східна країни ЄС	13,6	13,6	14,2	...	...	...
...	12,0	12,0	12,1	...	...	...

Джерело: Розраховано за даними статистичних збірників "Баланси та споживання основних продуктів харчування населенням України" за відповідні роки та за даними [21].

Таблиця 4. Експорт продукції птахівництва підприємствами України

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2020 р. до 2016 р., %, +/- п.
М'ясо птиці						
Обсяг експорту, тис. т	241	272	330	417	435	180,5
у % до обсягу виробництва підприємствами України	24,3	26,8	30,4	34,5	35,3	+ 11,0 п.
Вартість експорту м'яса та їстівних субпродуктів м'яса птиці, млн дол. США	292,5	389,6	506,5	578,4	554,9	189,7
Ціна експорту 1 т м'яса та їстівних субпродуктів м'яса птиці, дол. США	1218	1436	1540	1396	1287	105,7
Яйця						
Обсяг експорту, тис. т	112	155	186	198	192	171,4
у % до обсягу виробництва підприємствами України	24,0	32,1	36,2	36,6	37,3	+ 13,3 п.
Вартість експорту яєць птахів у шкаралупі, млн дол. США	45,5	68,6	94,1	111,9	97,3	213,8
Ціна експорту 1 т яєць птахів у шкаралупі, дол. США	898	775	876	816	911	101,4
Вартість експорту яєць птиці без шкаралупи, млн дол. США	29,9	10,3	25,2	17,4	18,3	61,2
Ціна експорту 1 т яєць птиці без шкаралупи, дол. США	8359	2963	3213	2661	2466	29,5

Джерело: Розраховано за даними статистичних збірників "Баланси та споживання основних продуктів харчування населенням України" та джерела [8].

переорієнтацію на інші види м'яса. Навряд чи суттєво збільшуватиметься й споживання ними курячих яєць. Певні резерви до зростання місткості внутрішнього ринку продукції птахівництва пов'язані з тенденцією до зменшення натурального її виробництва в господарствах населення. Перспективною є й стратегія диференціації — пропонування нового для ринку виду продукції від вирощування й використання малопоширених видів свійської птиці.

Роль експорту продукції в забезпеченні розвитку птахівничих підприємств України зростає. На зовнішні ринки поступає більше третини вироблених ними яєць та м'яса птиці (табл. 4). За даними FAO [21], у 2019 році Україна серед країн світу займала високе 9-е місце за обсягом експорту курячих яєць у шкаралупі (3,7% від світового показника) та 11-е місце за обсягом експорту курячого м'яса (2,0% від світового його обсягу). Доволі високими були й темпи зростання обсягів експорту, що позитивно характеризує результати зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних птахівників. Серед ринків збуту — і країни Євросоюзу. Так, у 2020 році на ці країни припадало 18% експортованого Україною м'яса та їстівних субпродуктів м'яса птиці (77 тис. тонн, у т. ч. у Нідерланди — 53 тис. тонн), 10% експортованих яєць у шкаралупі (11 тис. тонн, практично всі — в Латвію), 67% експортованих яєць без шкаралупи (5,0 тис. тонн, у т. ч. 2,2 тис. тонн — у Латвію, 1,2 тис. тонн — в Італію, 0,8 тис. тонн — у Данію) [8].

Привертає увагу помітне коливання цін експорту продукції птахівництва за окремими роками. Вітчизняні експортери яєць і м'яса птиці для утримання позицій на зовнішніх ринках змушені пропонувати низькі ціни, не задіюючи в достатній мірі чинники якості продукції. Тому у 2019 році середня ціна експорту українськими підприємствами курячих яєць була нижчою за аналогічний показник країн Євросоюзу у 2,6 раза, курячого м'яса — на 24 % [21]. Відносно низькою є й глибина переробки експортованої українськими підприємствами продукції птахівництва.

Подальший розвиток птахівництва в Україні повинен передбачати розміщення виробництва на різних за розмірами підприємствах. На великі підприємства покладається функція виробництва основної частини яєць та курятини для забезпечення традиційних за асортиментом продукції потреб споживачів на внутрішньому ринку, формування експортного потенціалу галузі. Модернізація системи виробництва на таких підприємствах повинна бути спрямована на: зниження собівартості продукції для забезпечення окупності витрат в умовах цінової конкуренції; диверсифікацію й поглиблення переробки продукції на власних потужностях, що дасть змогу виходити на нові ринки збуту, брати участь у формуванні цільових ринків; забезпечення високої якості продукції з урахуванням стандартів країн Євросоюзу.

Рівень концентрації виробництва у великих птахівничих підприємствах повинен формуватися, виходячи з недопущення негативного впливу на довкілля. Забезпечення відповідних вимог передбачає поєднання адміністративного контролю з боку органів державної влади із дотриманням засад соціальної відповідальності з боку самих виробників.

Функціонування малих сільськогосподарських підприємств, що спеціалізуються на виробництві продукції птахівництва, відповідає засадам зрівноваженого розвитку. Забезпечуючи створення додаткових робочих місць, такі підприємства позитивно впливають на соціально-економічний розвиток сільських територій. Їм рекомендовано орієнтуватися на ринкові ніші, до яких не проявляють інтересу великі виробники продукції птахівництва. Йдеться зокрема про утримання й використання малопоширених видів свійської птиці. Просування відповідної продукції до споживачів вимагає значних маркетингових зусиль. Водночас сприятливими обставинами є низький рівень конкуренції серед виробників такої продукції, потенціал зростання попиту на неї на внутрішньому ринку.

Перспективним напрямком розвитку галузі в малих підприємствах є органічне птахівництво [9; 22]. Попит на його продукцію існує не тільки в економічно розвинених країнах. Його ознаки можна простежити і в Україні, де сформований стійкий запит на продукцію, вироблену в господарствах населення, що позиціонується як високоякісна, одержана в умовах утримання птиці, наближених до природних. Звичайно, виробництво в господарствах населення не можна розглядати як органічне. Водночас попит на їхню продукцію свідчить про наявність перспектив товарного виробництва підприємствами яєць і м'яса птиці за органічними технологіями. Слід зазначити, що в Україні сформована нормативно-правове забезпечення відповідної діяльності, вимоги до якої зазначені в Законі України "Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції", у затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2019 року № 970 Порядку (детальних правилах) органічного виробництва та обігу органічної продукції.

ВИСНОВКИ

Птахівництво в сільськогосподарських підприємствах України, пройшовши етап стрімкого нарощування обсягів виробництва продукції, різко сповільнило темпи розвит-

ку й характеризується доволі низькою економічною ефективністю. Птахівничі підприємства практично повністю задовольнили існуючий попит на яйця та м'ясо птиці на внутрішньому ринку України та ведуть жорстку, хоча й небезуспішну, конкурентну боротьбу на зовнішніх ринках. Для галузі характерний високий рівень концентрації виробництва, який, забезпечуючи великим птахівничим підприємствам низку конкурентних переваг, викликає стурбованість через загрозу негативного впливу на довкілля та ознаки монополізму.

У перспективній моделі товарного птахівництва в Україні поруч із функціонуванням великих підприємств повинно знайти місце й для малих товаровиробників. Актуальним завданням є модернізація виробництва, яка забезпечить зниження собівартості продукції та дотримання високих стандартів її якості. Подальше збільшення обсягів виробництва продукції птахівничими підприємствами може бути забезпечене через реалізацію ними стратегії диференціації. Для великих підприємств ця стратегія передбачає урізноманітнення пропозиції на основі поглиблення переробки продукції. Малі підприємства можуть розраховувати на успіх, пропонуючи споживачам продукцію малопоширених видів свійської птиці (індиків, гусей, качок, перепілок тощо). Потенційно привабливою нішею для малих підприємств є органічне птахівництво.

Література:

1. Аверчева Н.О. Економічні проблеми і перспективи європейської інтеграції м'ясного птахівництва України. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2016. Вип. 10 (1). С. 6—10.
2. Баланси та споживання основних продуктів харчування населенням України: статистичний збірник. Державна служба статистики України, 2021 [веб-сайт]. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/zb/07/Zb_Bsph_2020.pdf (дата звернення 31.07.2021).
3. Беженар І.М., Васюта Т.М. Стан та перспективи розвитку птахівництва в Україні. Агросвіт. 2015. № 18. С. 41—51.
4. Буряк Р.І. Дослідження та прогнозування кон'юнктури ринку продукції птахівництва України. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. 2017. Вип. 260. С. 41—53.

5. Варченко О.М., Гаврик О.Ю., Хомяк Н.В. Маркетингові підходи щодо функціонування підприємств яєчного птахівництва України. Інноваційна економіка. 2018. № 3—4. С. 102—107.

6. Гаврик О.Ю. Зарубіжний досвід організації птахівничого бізнесу та напрями його адаптації у вітчизняній практиці. Економіка та управління АПК. 2015. № 2. С. 136—143.

7. Дяченко О.В. Перспективи вдосконалення конкурентоспроможності птахівничих підприємств яєчного напрямку. Економіка. Фінанси. Право. 2020. № 7. С. 18—22.

8. Зовнішня торгівля окремими видами товарів за країнами світу. Державна служба статистики України, 2021 [веб-сайт]. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 10.07.2021).

9. Кучерук М.Д. Органічне птахівництво: основні вимоги. Сучасне птахівництво. 2019. № 11—12. С. 9—10.

10. Лаготюк В.О. Особливості формування стратегії забезпечення конкурентоспроможності підприємств галузі птахівництва залежно від купівельної спроможності споживачів. Агросвіт. 2020. № 1. С. 77—82.

11. Прокопишин О.С. Забезпечення конкурентоспроможності продукції вітчизняних підприємств птахівництва. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Економіка і менеджмент. 2019. Вип. 1. С. 26—30.

12. Прямухіна Н.В., Салькова І.Ю. Стан ринку яєць в Україні та перешкоди його ефективного розвитку. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2019. № 4. С. 19—25.

13. Рівень рентабельності виробництва продукції сільського господарства в сільськогосподарських підприємствах. Державна служба статистики України, 2021 [веб-сайт]. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 10.07.2021).

14. Салькова І. Кон'юнктура ринку м'яса птиці в Україні. Agricultural and resource economics: international scientific e-journal. 2017. Vol. 3, № 4. С. 124—134.

15. Сендецька С.В. Брендинг у діяльності виробників продукції птахівництва. Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького. Серія: Економічні науки. 2018. Т. 20, № 86. С. 83—87.

16. Ставська Ю.В. Передумови розвитку підприємств галузі птахівництва в умовах глобалізації агропродовольчого ринку. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. 2015. Вип. 10. С. 171—174.

17. Тваринництво України 2020: статистичний збірник. Державна служба статистики України, 2021 [веб-сайт]. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/zb/05/zb_tvaryny_2020.pdf (дата звернення: 10.07.2021).

18. Тулуш Л.Д. Податкове стимулювання розвитку птахівництва в Україні. Вчені записки університету "КРОК". Серія: Економіка. 2018. Вип. 3. С. 74—83.

19. Янишин Я., Булик О. Теоретичні аспекти організаційно-економічного механізму ефективного розвитку птахівництва. Аграрна економіка. 2015. Т. 8, № 1—2. С. 60—65.

20. Яців І., Завірюха А. Конкурентоспроможність української продукції птахівництва на зовнішніх ринках. Аграрна економіка. 2014. Т. 7, № 3—4. С. 72—78.

21. Data. FAOSTAT, 2021. Food and Agriculture Organization. [online] Available at: <http://www.fao.org/faostat/en/#data> (Accessed 10 July 2021).

22. Van Loo E., Caputo V., Nayga RM., Meullenet JF., Crandall PG., Rieke SC. Effect of Organic Poultry Purchase Frequency on Consumer Attitudes Toward Organic Poultry Meat. Journal of Food Science. Vol. 75, Iss. 7. P. 384—397.

References:

1. Avercheva, N.O. (2016), "Economic problems and prospects of European integration of the meat sector of Ukraine's poultry industry", *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*. Serii: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo, vol. 10 (1), pp. 6—10.

2. State Statistics Service of Ukraine (2021), "Balances and consumption of the main food products by the population of Ukraine: Statistical yearbook", available at: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/zb/07/Zb_Bsph_2020.pdf (Accessed 31 July 2021).

3. Bezhenar, I.M. and Vasiuta, T.M. (2015), "State and prospects of the poultry farming in Ukraine", *Agrosvit*, vol. 18, pp. 41—51.

4. Buriak, R.I. (2017), "Research and forecasting of conditions of Ukraine poultry products market", *Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy*. Serii: Ekonomika, ahraryi menedzhment, biznes, vol. 260, pp. 41—53.

5. Varchenko, O.M., Havryk, O.Yu. and Khomiak, N.V. (2018), "Marketing approaches to the functioning enterprises of egg poultry industry of Ukraine", *Innovatsiina ekonomika*, vol. 3—4, pp. 102—107.

6. Havryk, O.Yu. (2015), "Foreign experience of business and directions poultry adapt it in

domestic practice", *Ekonomika ta upravlinnia APK*, vol. 2, pp. 136—143.

7. Diachenko, O.V. (2020), "Prospects of improving the competitiveness of poultry enterprises in the egg direction", *Ekonomika. Finansy. Pravo*, vol. 7, pp. 18—22.

8. State Statistics Service of Ukraine (2021), "Foreign trade in goods by partner countries", available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 10 July 2021).

9. Kucheruk, M.D. (2019), "Organic poultry: basic requirements", *Suchasne ptakhivnytstvo*, vol. 11—12, pp. 9—10.

10. Lagotiuk, V.O. (2020), "Peculiarities of formation the strategy competitiveness ensuring of poultry industry enterprises depending on the purchasing power of poultry products consumers", *Agrosvit*, vol. 1, pp. 77—82.

11. Prokopyshyn, O.S. (2019), "Support for competitive capacity of the products of domestic poultry enterprises", *Visnyk Sums'koho natsionalnoho ahrarnoho universytetu. Seriya: Ekonomika i menedzhment*, vol. 1, pp. 26—30.

12. Priamukhina, N.V. and Salkova, I.Yu. (2019), "The state of the egg market in Ukraine and obstacles to its effective development", vol. 4, pp. 19—25.

13. State Statistics Service of Ukraine (2021), "Profitability level of agricultural production in enterprises", available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 10 July 2021).

14. Salkova, I. (2017), "Structure of the poultry meat market in Ukraine", *Agricultural and resource economics: international scientific e-journal*, vol. 3 (4), pp. 124—134.

15. Sendetska, S.V. (2018), "Branding in the activities of poultry products producers", *Naukovyi visnyk Lvivskoho natsionalnoho universytetu veterynarnoi medytsyny ta biotekhnolohii imeni S.Z. Gzhytskoho. Seriya: Ekonomichni nauky*, vol. 20 (86), pp. 83—87.

16. Stavskaya, Yu.V. (2015), "The background of the poultry industry in a globalized of agrifood market", *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya: Ekonomika i menedzhment*, vol. 10, pp. 171—174.

17. State Statistics Service of Ukraine (2021), "Animal production of Ukraine 2020: Statistical yearbook", available at: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/zb/05/zb_tvaryny_2020.pdf (Accessed 10 July 2021).

18. Tulush, L.D. (2018), "Tax incentives for the development of poultry farming in Ukraine", *Vcheni zapysky universytetu "KROK". Seriya: Ekonomika*, vol. 3, pp. 74—83.

19. Yanyshyn, Ya. and Bulyk, O. (2015), "Theoretical aspects of organizational-economic mechanism of the effective development of poultry farming", *Agrarna ekonomika*, vol. 8 (1—2), pp. 60—65.

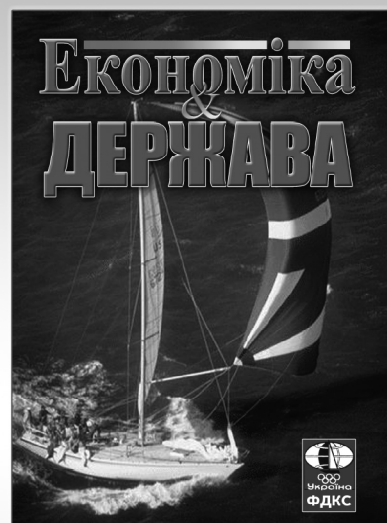
20. Yatsiv, I. and Zaviryuha, A. (2014), "Competitiveness of the Ukrainian production of poultry farming in foreign markets", *Agrarna ekonomika*, vol. 7 (3—4), pp. 72—78.

21. Food and Agriculture Organization (2021), "Data. FAOSTAT", available at: <http://www.fao.org/faostat/en/#data> (Accessed 10 July 2021).

22. Van Loo, E., Caputo, V., Nayga, R.M., Meullenet, J.F., Crandall, P.G. and Ricke, S.C. (2010), "Effect of Organic Poultry Purchase Frequency on Consumer Attitudes Toward Organic Poultry Meat", *Journal of Food Science*, vol. 75 (7), pp. 384—397.

Стаття надійшла до редакції 02.08.2021 р.

**Науково-практичний журнал
«ЕКОНОМІКА ТА ДЕРЖАВА»**

Передплатний індекс: 01751

Виходить 12 разів на рік

наукове фахове видання України

З ПИТАНЬ ЕКОНОМІКИ

(Категорія «Б»)

Наказ Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 №1643

Спеціальності — **051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.**

www.economy.in.ua

e-mail: economy_2008@ukr.net

тел.: (044) 223-26-28

(044) 458-10-73